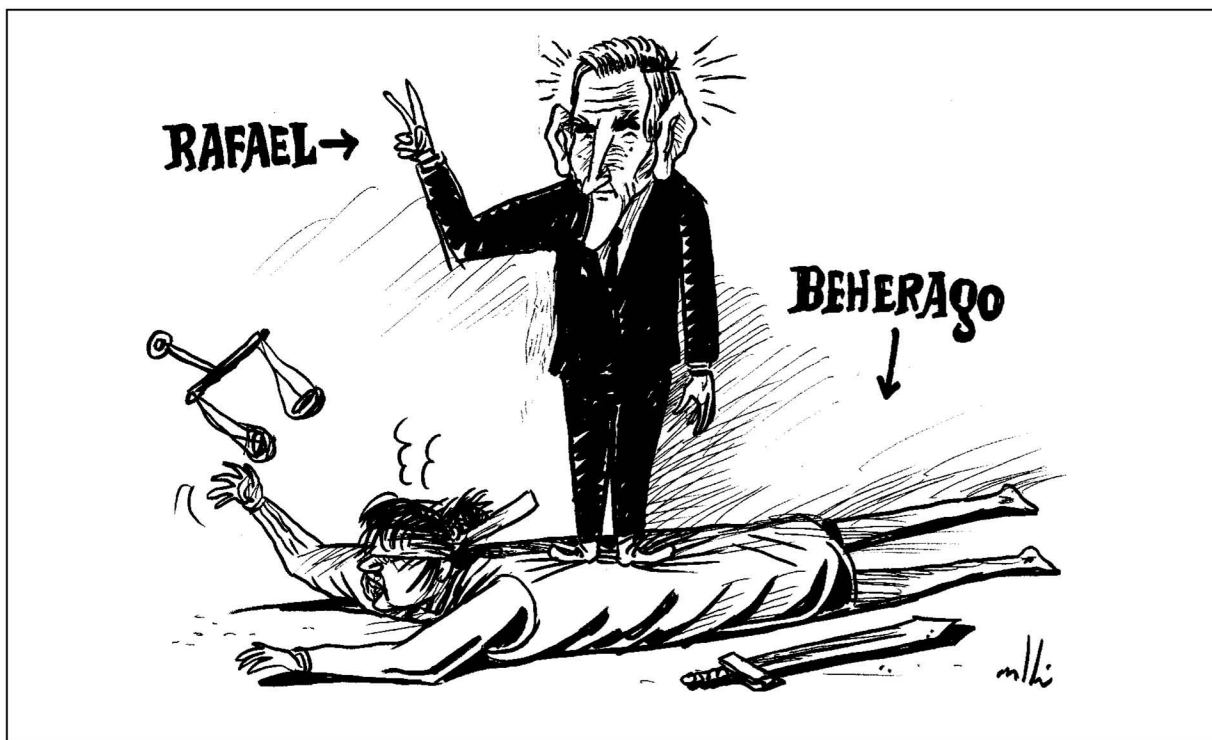

• MATTIN •

Alkohola gure gizartean

• FERMIN CASTIELLA LAFUENTE •

[NAFARROAKO GOBERNUKO DROGA-MENPEKOTASUNAREN JURKAKO PLANAREN ZUZENDARI TEKNIKO]

Gurea kontsumo gizartea da, eta normala eta ona iruditzen zaigu armai-ruak arropaz beteta egotea. Kaleak, halaber, autoz mukurua beteta dau- de, eta ibilgailuok zaldi asko eta mo- ta guztietako akzesorioak dituzte, baina gure hirietako airea kutsatzen dute eta. Aipatu jarduera horietako batzuk legez kanpokoak lirateke gu- re inguru soziopolitikoan, eta itzal handiko pertsona batzuk aberasten ari dira.

Aurreko egoerak eta deskriba di- tzakegun antzeko guztiak ez dira hartzen osasun arazoen iturritzat, gure ahalbideen gainetik bizi- arazi, ondorioz beste diru iturri batzuk bi- latzera bultzatu eta angustia eta asaldura eragin arren. Erdi alferri- kako gauza horiek geureganatzen ditugunean, ondo sentitzen gara, harik eta beste bat lortzeko beharra sentitu eta zikloa berriz hasi arte.

Pertsona bat, droga hartzen due- nean, berehalako plazerra bilatzen ari da, eta ez ditu kontuan hartzen bilatzen ez dituen ondorio posible- ak. Azken horiek ez dira beti ager- ten; are gehiago, uste baino gutxia- gotan sortzen dira. Baina agertzen direnean, badakigu saihe- tsu edo arin ditzakegula, droga bera edo beste bat hartuta.

Drogez hitz egiten denean, gauza bitxi bat gertatzen da: drogen arazo- az mintzatzen da. Pertsona gutxi au- sartzen da esatera sentsazio atsegi- nak eta laketgarriak izan daitezke- la drogak hartzean eta, ondorioz, haiek hartzeko gomendioa egitera. Baina drogen arazoaz hitz egiten du- tenek arazoaren sorburua substan- tia jakin batzuen eta legeen arteko erlazioan jartzen dute. Erlazioa ha- lakoa eta ez bestelakoa izatea beste konbentzionalismo baten ondorioa da.

Drogei dagokienez, gutxienez bi

ikuspegi oso desberdin daude; dro- gen kontsumoaren eta osasun pu- blikoaren arteko erlazioari buruz- koa eta drogen eta legeen arteko er- lazioari buruzkoa. Lehendabizikoan ez dugu argi noiz hasten den arazoa, baina bestean bai: kontsumitzen de- na legez kanpokoak denean. Baina zer gertatzen da alkoholarekin? Ez dugu logika bera erabiltzen, aipatu bigarren erlazioa ez dagoelako hor; legezkua denez gero, *lekuz kanpo* jartzen gaitu. Lehenengo erlazioari jarraikiz, esan dezakegu substan- tia horrek menpekotasuna sor de- zakeela, tolerantzia, baina haren kontsumoa bat-batean, tratamendu medikurik gabe eteten denean, abs- tinentzia sindrome arriskutsu eta beldurgarria sor dezake. Alde horre- tatik, alkoholak droga arriskutsuen ezaugarriak betetzen ditu, eta gure artean oraindik arriskutsuagoa bihur dezaketen ezaugarri gehiago ere aipa genitzake: merkea, lortzen erraza, edari alkoholun- en eskaintza askotarikoa eta erakargarria, gi- zarte onarpen zabala, hamabost ur- tetik gorako guztiek dastatu izana, aisialdiko lekuetan erabilia, aberas- teko bidea askorentzat, Espainian bizibidea 300.000 familiarentzat.

Batzuetan iruditzen zait gaitasun gutxi dugula azaltzeko zein elemen- tuk egin diezaioke kalte osasun publikoari gizarte ingurune batean. Izan ere, helduok alkohola edatea pertsonen osasunari kalte egin die- zaiokeen elementu bat dela diogu- nean, eskuarki gazteek ari gara, gaiak gurekin zerikusia izango ez balu bezala.

Alkohola hartzeko arrazoiak ant- zekoak izan dira azken belaun- dietan, eta kontsumoak irauteko arrazoiak ere antzekoak dira. Balite- ke desberdintasunak izatea hartzen den prestakin komertzialean, pre- zioan, orduan eta hautatutako kon-

painian. Baina horiek gizarte feno- menoa erabakitzen dute; ez, ordea, arazoak sortzeko haren ahalmena.

Eguno gazteak 15-18 urterekin hasten dira alkohola kontsumitzen. Beti lagunekin edaten dute, kalean, ordu jakin batzuetan, aisialdikoe- tan, eta betiere beren eros ahalme- naren arabera (garagardoak, kali- motxoak). Urteak bete ahala heldue- nen antzeko kontsumo eredua hartzen dute: ardo gehiago edaten dute otorduetan, egunero, bai eta edari distilatuak ere. Prozesu logi- koa da: erantzukizun *egonkorrago-* ak hartu ahala, aisialdia eta horren intentsitatea mugatu beharra dute.

Non dago arazoa? Kontuan hartu- ta gizartean alkoholaren kontsumo- aren inguruan tolerantzia dela jarre- ra nagusia, zaila da arazoa aurki- tzea, eta ez badugu aurkitzen zailago konpontzea.

Alkoholaren kontsumoak eragin- da arazoak daude, eta handiak dira. Epe laburrean zerikusi handiagoa izan dezakete ezbeharren kopurua- rekin, indarkeriarekin eta arauak urratzearekin. Epe luzean, ordea, garrantzi handiko arazo sozio-sani- tarioak eragiten ditu. Baina azken horiek 25 urteren ondoren agertzen dira, poliki-poliki, eta errua beti bes- te zerbaiti botatzen zaio. Kosta egi- ten zaigu ikustea. Alkoholarekin ba- tera bizi behar dugu, beste droga ba- tzuekin batera bezala, gero eta gehiago gainera, urte gutxiren bu- ruan mestizaje handiagoa gertatuko delako. Ikasi behar dugu gozatzen alkohola kontsumitzen dugun me- mentoez, baina gure *disco gogorre-* an, gogoeta *programan* kontuan hartu behar dugu alkoholaz ez gare- la gozatuko gaizki erabiliz gero, gus- tuko markako 16. kamiseta erosten dugunean gertatzen den bezala.

• Erredakzioan itzulia

... UR APALATEGI

'Pitch' eta 'start-up'

80ko hamarkada urrun hartan, Wall Streeteko burtsari telefo- noaren haritik lotuta bizi zi- ren *Golden Boy*-ak bilakatu ziren Mundu Librearen he- roiak. Egun, XXI. mendea- ren atarian, Mundu Libre ze- ritzona Mundu bihurtu den honetan (Komunismoaren mamuaren mehatxupean baizik ez zuelako bere burua Libre izenda-

tzen), urrezko mutilak ere modatik pasa dira. Telefonoek ez dute dagoeneko haririk, eta guz- tia (baita dirua bera ere) birtuala da. Urte hauek etorkizunari jarauntsiz utziko dizkion hitzak asmatzea ez da zaila: Internet, mundializazioa, Ekonomia Berria eta beste eskukada batzuk. Hauen artean bik pizten dute nire jardun gogo- a eta biek mekanismo psikologiko bera dute oina- rrian. Lehenik —*Pitch*— zinemaren munduare- kin zerikusia du. Hollywoodek hainbat milioi dolar film baten ekoizpenean sartu aurretik, gi- doigileak Fox jauna edo beste estudio nagusi horietako arduradun bat komentzitu behar izat- en du. Asmatu eta idatzi duen istoria *blockbus-* ter potentziala dela sinestarazteko, minutu pa- re bat, edo segundo batzuk, izaten ditu gidoigi- leak. Hots, purua ezpain artean daukan nabab horrek «baina nor da hau? bota ezazue kanpo- ra» esan arteko tarte laburra. Bada, *pitch* bat hori da, istorio batekiko jakin-mina hitz gutxi- tan piztea. Ongi egiten bada, birtuala zena bat- batean erreala egingo da, produktorak dirua sartuko du, aktoreak kontratatutako dira, eta abar. Gauza bera gertatzen da *start-up* izeneko enpresekin. Kontua da enpresa hauen erreali- tate maila (langile kopurua, salmenta zifrak) oso mehea dela baina bere sorburuan dagoen ideia (normalean Interneten bidezko negozioari lotua) hagitx erakargarria dela diru inbertsore- entzat. Hemen ere, enpresari gazteak finantza munduko erraldoiak kontzeptu bati esker se- duzitu behar izaten ditu, emankortasun lilura- garriko aurreikuspenak aurkeztuz.

Picht-ak *start-up*-ek agerian jartzen duten le- ge berria formula baten bidez laburbil geneza- ke: «Birtualki naiz, beraz banaiz». Uste dut he- men ere *pitch* egile trebe zenbait beharko geni- tuzkeela birtualitate egoera prometigarri honetatik irten ahal izateko.

...kornerra

MIKEL ELORZA

Orrialdeak

■ Kazetetan hain gogoko ditugun urtemugen gainetik, Gernika edo Txernobilgo suteen gai- netik, Entzutegi Nazionalako leherketak har- tu dizkigu, behin berriro, letren larritasunak. Alde edo kontrakotzat har ditzakegu epaiak, edo beti kontrakotzat, baina benetan aldeko ez duguna horixe da, epaitegietan jardun be- harra gure iragana, oraina eta geroa egiten. Ezin diogu memoriari izkin egin, jakina, ezin da utzi aginteak nahi duenean orrialdeak pa- sa ditzan. Galindoren bularrean dominak ja- rri dituztenek orain zigorra jar dezaten etiketa aldatze soila bailitzan. Atzera Galindorik izan ez dadin behar ditugu orrialdeak markatu; baina batez ere horra ez daramaten bideak landu. Ez dute Aznarri entzun berriek hala- korik iragartzen. Luma diferente baina tinta bertsuaz idazten segitzen du. Hemen ere tinta zaharrekin jarraitzeak ez du lagunduko.